

Stockholms kommun

Rektorn vid Sätterskolan

Beslut för grundskola, grundsärskola och fritidshem

efter tillsyn i Sätterskolan
i Stockholms kommun

Tillsyn i Sätmaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Sätmaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 17 december 2013 och den 19 december 2013.

Fakta om skolan

Sätmaskolan ligger i stadsdelen Skärholmen i Stockholms kommun. Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass (F) och grundskola årskurserna 1-9 samt fritidshem. På skolan finns också en grundsärskola 1-9. Vid tillsynsbesöket har Sätmaskolan sammanlagt 566 elever varav 73 går i förskoleklass och 28 i grundsärskola. Antalet inskrivna elever på fritidshemmet är 232. Enligt skolans uppgifter finns på Sätmaskolan en särskild undervisningsgrupp för elever med särskilda stödbehov i årskurserna 7- 9 och en särskild undervisningsgrupp (så kallad förberedelseklass) för till Sverige nyanlända elever årskurserna 4-9. Under läsåret 2012/2013 uppger rektorn att Sätmaskolan har tagit emot sammanlagt 30 nyanlända elever.

Skolan leds av en rektor och två biträdande rektorer, varav en har ansvar för förskoleklass och grundskolans årskurser 1-3 och den andra har ansvar för grundsärskolan. Rektor har själv ansvaret för grundskolans årskurser 4-9, skolans elevhälsa samt ett övergripande ansvar för all utbildningsverksamhet på skolan. Sätmaskolans organisation är uppdelad i åtta arbetslag som var och en leds av minst en arbetslagsledare. I årskurs 1-3 finns både åldersblandade och åldershomogena klasser.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i svenska visar att nästintill 100 procent av eleverna nådde kravnivån på samtliga delprov läsåret 2012/2013. I de nationella ämnesproven i matematik och svenska som andraspråk visar SIRIS att 82 respektive 67 procent av eleverna nådde kravnivån på samtliga delprov läsåret 2012/2013. För riket var motsvarande resultat i matematik 68 procent, i svenska 78 procent och i svenska som andraspråk 56 procent. Sätmaskolans resultat på de nationella ämnesproven ligger således över motsvarande resultat för riket i alla tre ämnena.

Sätmaskolans egen resultatsammanställning för läsåret 2012/2013 visar att 90 procent av eleverna nådde kunskapskraven i matematik och 86 procent i ämnet

svenska. I ämnet svenska som andraspråk uppnådde 84 procent av eleverna kunskapskraven läsåret 2012/2013. Av skolans egen redovisning framgår att nästintill samtliga elever i Sätmaskolan nådde kunskapskraven i de naturorienterande och i de samhällsorienterande ämnena läsåret 2012/2013.

Årskurs 6

Enligt SIRIS för läsåret 2011/2012 nådde 67 procent av eleverna i Sätmaskolan kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik. Motsvarande andel för det nationella ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk var nästintill 100 respektive 56 procent. För det nationella ämnesprovet i engelska framgår i SIRIS att 77 procent nådde kravnivån på samtliga delprov. Dessa siffror kan jämföras med de för riket genomsnittliga resultaten som för matematik är 79 procent, för engelska 87 procent, för svenska 87 procent och för svenska som andraspråk 54 procent.

Av Sätmaskolans egen resultatsammanställning för läsåret 2012/2013 framgår att mellan 30 och 94 procent av eleverna nådde kunskapskraven beroende på ämne. Allra lägst var resultatet i svenska som andraspråk (30 procent) och allra högst i biologi, kemi och fysik (94 procent).

Årskurs 9

Enligt SIRIS var det genomsnittliga meritvärdet 183 poäng läsåret 2012/2013, jämfört med 213 poäng för riket som helhet. Under de fem senaste åren har meritvärdet i Sätmaskolan varierat mellan 194 poäng som högst (läsåret 2012/2013) och 183 poäng som lägst (läsåret 2010/2011). Generellt har skolan haft en nedåtgående trend de senaste tre åren.

Andelen elever som uppnådde minst betyget E i alla ämnen läsåret 2012/2013 är enligt SIRIS 54 procent. Under de senaste fem åren har andelen elever som nått målen i samtliga ämnen varierat mellan 63 procent som högst (läsåret 2009/2010) och 44 procent som lägst (läsåret 2010/2011). Generellt har skolan haft en uppåtgående trend de senaste tre åren.

Andel elever som läsåret 2012/2013 var behöriga till gymnasieskolans högskoleförberedande program varierade enligt SIRIS mellan 60 och 65 procent. Andel elever som var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram samma läsår var 68 procent. Sätmaskolans egen sammanställning för läsåret 2012/2013 visar att mellan 66 och 95 procent av eleverna nådde kunskapskraven beroende på ämne. Allra lägst var resultatet i teknik (53 procent) och allra högst i modersmål (95 procent).

Sätmaskolans egen resultatsammanställning visar att de flesta elever i grundskolan nådde kunskapskraven i samtliga ämnen läsåret 2012/2013.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att Sätmaskolan behöver vidta åtgärder för att eleverna i framförallt de högre årskurserna ska ges förutsättningar att nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Läsåret 2012/2013 nådde endast 54 procent av eleverna i årskurs 9 kunskapskraven i alla ämnen, meritvärdet var under genomsnittet för riket och över en tredjedel av eleverna hade inte behörighet till gymnasiestudier. Rektorn uppger att skolan får många nyanlända elever varje år och att detta påverkar kunskapsresultaten. Skolinspektionens tillsyn visar dock att de nyanlända eleverna i Sätmaskolan inte heller ges tillräckliga förutsättningar för att nå målen för utbildningen, bland annat genom att de inte erbjuds studiehandledning på modersmål utifrån deras behov. Sätmaskolan behöver således förbättra sitt arbete med att ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Tillsynen visar att samverkan mellan skolans lärare och olika ämnesgrupper sker i begränsad omfattning och behöver utvecklas ytterligare för att ge eleverna i såväl grund- som grundsärskolan större överblick och sammanhang. Vidare måste eleverna i såväl grund- som grundsärskolan få utökade möjligheter till inflytande över utbildningen, såväl i planeringen som på lektionerna, för att känna delaktighet i sin utbildning.

Vad avser verksamheten i grundsärskolan bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver säkerställa att lärarna är väl förtroga med regelverket som gäller för betygsättning och bedömning samt att lärarna måste se till att utvärdera regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav. Eleverna i grundsärskolan behöver också få ett intyg om den utbildning som de gått igenom.

Enligt skolans arbetsplan för läsåret 2013/2014 är ett av Sätmaskolans fokusområden "att skapa en trygg skola genom att vi har gränssättning och fostran i fokus". Enligt såväl elever som personal har skolans arbete med att skapa en skola som präglas av trygghet och studiero förbättrats under höstterminen 2013. Bland annat berättar eleverna att de överlag känner sig trygga i skolan och att de vuxna i skolan är bra på att reagera om någon elev utsätts för en kränkning. Trots detta är Skolinspektionens bedömning att Sätmaskolans värdegrundsarbete behöver ytterligare förbättras för att skapa en god lärandemiljö för samtliga elever. Samtliga lärare i grundskolan måste se till att ordningsreglerna följs och att beslut om disciplinära åtgärder dokumenteras i enlighet med författningarnas krav. I detta värdegrundsarbete är planen mot kränkande behandling ett viktigt verktyg och skolan måste utveckla arbetet med denna.

Tillsynen visar att skolans personal uppfattar att rektorn är väl förtrogen med deras verksamheter och att samtliga i skolledningen verkar för att utbildningen

planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen. Av tillsynen framgår också att fritidshemmet samverkar med grundskolan för att skapa en verksamhet som kompletterar skolan innehållsmässigt samt att fritidshemmet erbjuder en miljö som stimulerar elevernas utveckling och lärande.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 24 april 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Samordna undervisningen i olika ämnesområden så att eleverna i de högre årskurserna i grundskolan samt elever i grundsärskolan får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

Enligt läroplanen för grundskolan och grundsärskolan är det rektors ansvar att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Av intervjun med rektorn framgår att samordningen av undervisningen i olika ämnesområden sker på skolan, men behöver utvecklas i de högre årskurserna och i grundsärskolan. Eleverna i grundskolans högre årskurser berättar vid intervjuerna att samordning av undervisningen i olika ämnesområden förekommer, men att det inte sker så ofta och att det är begränsat till vissa ämnen såsom bild, svenska och vissa samhällsorienterande ämnen. I intervjuer och samtal med grundsärskolans elever framkommer att de aldrig har ämnesövergripande arbeten eller projekt, men att de gärna vill ha det. Vid intervjuer med lärarna i grundskolans årskurser 6-9 bekräftas att ämnesövergripande undervisning förekommer i begränsad utsträckning i vissa ämnen, men att det saknas regelbundenhet och systematik i detta.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i hur skolan arbetar med att samordna undervisningen i olika ämnesområden. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar, Lgrs11, 2.8 Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna i grundskolan och grundsärskolan ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt.

Tillsynen visar att elevernas möjligheter till ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll är lärarberoende. I samtal och intervjuer med elever i såväl grundskolan som grundsärskolan framkommer att det oftast är lärarna som bestämmer arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I vissa klasser i grundskolan frågar läraren efter och använder sig av elevernas synpunkter i undervisningen, exempelvis när det gäller redovisningssätt medan andra lärare inte gör det. Vidare menar elever i grundskolan och grundsärskolan att de i vissa klasser måste genomföra det som lärarna har bestämt vilket inte lämnar något utrymme för eleverna att komma med synpunkter. Av enkäten som Skolinspektionen genomförde hösten 2012 bland skolans elever i årskurs 9 svarar 76 procent av eleverna "stämmer helt och hållet" eller "stämmer ganska bra" på påståendet "det är bara lärarna som bestämmer vad vi ska arbeta med på lektionerna".

I intervjuer med både rektor och lärarna framkommer att lärarna inför varje arbetsområde presenterar vilka syften, centralt innehåll och kunskapskrav som är aktuella. Enligt rektor och de intervjuade lärarna tar eleverna del av dessa både muntligt och skriftligt. Vidare framkommer i samma intervjuer att elevernas synpunkter på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll inte beaktas av alla lärare. Vid intervjun med rektor framkommer också att målet med att lärarna i grundskolan och grundsärskolan ska involvera eleverna mera

i arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll är ett utvecklingsområde för skolan under föreliggande läsår.

Utredningen visar sammanfattningsvis att eleverna inte ges inflytande över arbetssätt, arbetsformer och utbildningens innehåll i enlighet med författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar, Lgrsäl1, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 och 2.8

Trygghet och studiero

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att ordningsreglerna i grundskolan följs.
- Se till att beslut om disciplinära åtgärder dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.
- Utarbeta en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.
- Se till att planen mot kränkande behandling återspeglar förhållandena och arbetet i grundsärskolans och fritidshemmets verksamhet.

Motivering

Tillämpning av ordningsregler och säkerställandet av studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Det är rektorn som ska besluta om ordningsregler. Rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra elever trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande beteende.

Sätraskolan har ordningsregler som är framtagna under medverkan av eleverna. En av dessa ordningsregler handlar om att Sätraskolans elever ska "upp-

träda artigt, hänsynsfullt och använda ett vårdat språk". I intervjuer med elever i grundskolan, lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn framkommer dock en samstämmig bild av att det finns brister vad gäller lärarnas förhållningssätt mot skolans ordningsregler och att det ibland varierar mellan lärarna hur skolans ordningsregler följs. Detta innebär att vissa lärare inte i tillräcklig utsträckning följer upp ordningsreglerna. Vidare framgår av samma intervjuer att det finns olika toleransnivåer gällande efterföljandet av ordningsreglerna bland lärarna i undervisningen och att detta ibland skapar oro för både elever och lärare. Exempelvis berättar elever i grundskolan att vissa lärare reagerar när elever använder ett dåligt språkbruk i klassrummet eller när det blir stökigt i klassen, medan andra lärare inte gör det. Skolinspektionens enkätresultat för pedagogisk personal från hösten 2012 indikerar också att det finns brister i studieron. På påståendet "Att upprätthålla ordning i klassrummet tar upp en stor del av min undervisningstid" svarar totalt 50 procent av den pedagogiska personalen att det stämmer helt och hållet eller att det stämmer ganska bra.

Disciplinära åtgärder

I skollagen anges att rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt skollagen får det beslutas om utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål. En sådan åtgärd ska dokumenteras skriftligt av den som genomför åtgärden.

I intervju med lärare och rektorn framkommer att det ofta händer att lärare vidtar disciplinära åtgärder som till exempel att visa ut en elev för resten av lektionen, men att detta inte dokumenteras. Tillsynen visar också att det i Sät-raskolan saknas rutiner för hur genomförda disciplinära åtgärder ska dokumenteras.

Planen mot kränkande behandling

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet med planen mot kränkande behandling bör bedrivas så att planen återspeglar förhållanden i varje enskild verksamhet.

Enligt Skolinspektionens praxis innebär "en översikt över de åtgärder som behövs" krav på att vissa rutiner ska finnas i planen; rutiner för akuta åtgärder vid situationer av kränkande behandling, rutiner för uppföljande insatser samt rutiner för hur händelser och åtgärder ska dokumenteras. Dessutom ska rutinerna enligt praxis ha såväl ett elev- elevperspektiv (kränkningar elever sinsemellan) som ett vuxen-elevperspektiv (kränkningar av vuxen mot barn/elev).

Vid Sätterskolan finns en plan för arbetet mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling benämnd "Likabehandlingsplan för all verksamhet 2013-2014". Planen innehåller bland annat skolans värdegrund och mål samt rutiner för akuta åtgärder vid situationer av kränkande behandling. Planen innehåller också allmänt hållna mål vad gäller skolans främjande och förebyggande arbete. Enligt rektorn delegeras arbetet med att ta fram konkreta åtgärder som skolan, utifrån en aktuell kartläggning, avser påbörja och genomföra under läsåret 2013-2014 till de olika arbetslagen. Dessa åtgärder finns inskrivna i arbetsplanen men inte i planen mot kränkande behandling. Det finns inte heller någon redogörelse för hur de planerade åtgärderna från det förgående läsåret har genomförts. Vidare återspeglar inte planen förhållandena och arbetet i grundsärskolans och fritidshemmets verksamhet. Det saknas också ett vuxen-elevperspektiv, d.v.s. en handlingsplan vid situationer när en elev upplever att någon vuxen kränker henne/honom.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

5 kap. 3 och 6 §§ skollagen, 6 kap. 7-8 och 10 §§ skollagen, Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, Lgrs11, avsnitt 1, God miljö för utveckling och lärande

Särskilt stöd

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Fatta beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Motivering

Studiehandledning på modersmålet

Enligt skolförordningen ska en elev ges studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att det finns många elever på skolan med behov av studiehandledning på modersmålet och att det erbjuds på alla språk som eleverna behöver. Studiehandledning erbjuds eleverna oftast i anslutning till modersmålsundervisning då modersmålslärarna handleder eleverna i de ämnen de behöver hjälp med. I intervjuer med lärare uppger de att studiehandledningen är begränsad till en timme i veckan under högst ett års tid, oavsett elevernas behov. Många gånger upplever de dock att eleverna behöver stöd i större omfattning än så, på grund av att många elever nyligen anlänt till Sverige. Dessutom uppger ämneslärarna att de på grund av att studiehandledning ligger efter ordinarie skoltid inte har i tillräcklig utsträckning möjlighet att samverka med studiehandledarna vilka kan påverka elevernas möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen i olika ämnen. I intervju med uppger rektorn att "det finns flera elever som skulle behöva mer tid i studiehandledning och att skolan måste omfördela skolans resurser för elever i behov av särskilt stöd för att dessa elever ska kunna få ytterligare stöd".

Beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång

Enligt skollagen får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ska ges i särskild undervisningsgrupp om det finns särskilda skäl. Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) även göras. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. Enligt skollagen ska åtgärdsprogram beslutas av rektor och där anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Av dokumentation som Skolinspektionen tagit del av från Sätterskolan framgår att nyanlända elever placeras i en särskild undervisningsgrupp och att beslut om sådan placering generellt gäller för två läsår. I intervjuer med såväl rektorn som lärare som undervisar de nyanlända eleverna framkommer att samtliga nyanlända elever i årskurserna 4-9 placeras i någon av skolans förberedelseklass under maximalt två år. Dessa beslut har inte föregåtts av någon individuell utredning. Under denna period omprövas dock beslutet regelbundet. Detta framgår inte av de beslut som Skolinspektionen har tagit del av. Ett beslut om placering av elev i en särskild undervisningsgrupp ska enligt Skolin-

spektionens bedömning fattas mot bakgrund av en individuell utredning om elevens behov av särskilt stöd.

Vidare framkommer i dokumentationen att skolan fattar flera beslut om anpassad studiegång som gäller för ett eller två år och där elever får undervisning i ett begränsat antal ämnen. I besluten framgår inte heller på vilket sätt anpassats i de naturorienterande eller samhällsorienterande ämnena. Ett beslut om anpassad studiegång är en ingripande åtgärd i en elevs rätt till utbildning och begränsar elevens kunskapsutveckling. Det är angeläget att elevernas utbildning så långt som möjligt ges i grundskolans alla ämnen och att varje beslut om anpassad studiegång utvärderas regelbundet.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister inom skolans arbete med särskilt stöd. Skolan uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 9 § andra stycket, 11–12 §§ skollagen, 3 kap. 3, 10 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att rektorn säkerställer att lärarna i grundsärskolan är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning och bedömning samt att lärarna i grundsärskolan ser till att utvärdera regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav.
- Se till att rättelse av betyg sker i enlighet med författningarnas krav.
- Se till att betyg utfärdas i ämnet teknik i årskurs 6.
- Se till att de skriftliga bedömningarna beskriver elevernas kunskapsutveckling när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne.
- Se till att elever i grundsärskolan får ett intyg om den utbildning som de gått igenom som undertecknats av läraren.

Motivering

Utvärdering av elevernas utveckling utifrån kursplanernas krav

Enligt skollagen ska eleverna informeras om grunderna för betygssättningen. Av förarbetena till skollagen framgår att elever och lärare ska ges stort utrymme att tillsammans planera och utforma undervisningen. Arbetet förutsätter att information om mål och kunskapskrav ges till alla elever i början av ett ämne eller ett ämnesblock samt under utbildningens gång.

Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kunskapskrav för olika betygsssteg. Enligt läroplanen för grundsärskolan ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen.

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister i grundsärskolans arbete med att utvärdera elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav samt att klargöra målen för utbildningen. I intervjuer med grundsärskolans lärare framkommer att de inte känner sig trygga med att bedöma elevernas kunskapsutveckling då grundsärskolans kursplaner uppfattas ställa höga krav på eleverna. Detta i sin tur skapar en osäkerhet kring vad lärarna i grundsärskolan ska informera eleverna om. Av intervjuer med grundsärskolans elever framgår att de inte har fått tydliga förklaringar om vad som förväntas med de olika betygssstegen. Vid Skolinspektionens avslutande samtal med skolledningen framkommer att lärarna som undervisar i grundsärskolans ämnen är nya och att skolledningen har sett att dessa lärare har haft svårt att koppla undervisningen fullt ut till kunskapskraven. Vidare framkommer vid det avslutande samtalet med skolledningen och av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av, att ansvarig biträdande rektor för grundsärskolan har för avsikt att hjälpa berörda lärare i syfte att förbättra arbetet med att bedöma elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav.

Rättelse av betyg i betygskatalog

Enligt skolförordningen ska beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog. Rektor ansvarar för att betygskatalogen förs. Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog ska rättelser och ändringar anges i betygskatalogen. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som när betyg sätts.

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog. Av denna framgår att rättelser och ändringar av betyg som angetts i betygskatalogen inte daterats.

Betygssättning i årskurs 6

Enligt skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollag och andra författningar. Betyg ska sättas i grundskolans alla ämnen. Om undervisningen i de naturorienterande ämnena i huvudsak varit ämnesövergripande fram till och med slutet av årskurs 6, får rektor dock besluta att ett sammanfat-

tande betyg ska sättas. Detta gäller dock inte teknik som enligt grundskolans kursplaner definieras som ett eget ämne.

Skolinspektionen har tagit del av betygsdokument för elever i årskurs 6. Av detta framgår att betyg inte utfärdats i ämnet teknik i årskurs 6, något som även bekräftas av rektorn.

Skriftliga bedömningar

I skollagen framgår att i fall där ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningarna får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Enligt Skolinspektionen är syftet med en skriftlig bedömning att synliggöra vilka kunskaper eleven tillägnat sig i de fall eleven inte når upp till kunskapskraven för betyget E i ämnet. Elever har i allmänhet under sina år i grundskolan tillägnat sig vissa kunskaper i förhållande till kunskapskraven i ämnena. Bedömningen bör därför i varje ämne innehålla dels en redogörelse för vilka delar av kunskapskravet eleven uppnått, dels en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till de delar av kunskapskravet som eleven inte nått.

Skolinspektionen har tagit del av Sätterskolas skriftliga bedömningar, benämnda "Omdöme efter avslutad grundskola". Dokumenten innehåller redogörelser av vilka mål eleven uppnått i varje ämne genom beskrivningar som "Eleven bedöms ha uppnått ett resultat som motsvarar målen för åk 8" eller motsvarande. Det finns således inte beskrivet vilka delar av kunskapskraven som eleven har uppnått eller någon beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till de delar av kunskapskraven som eleven inte nått.

Intyg efter genomgången grundsärskola

Enligt skollagen ska elever i grundsärskolan efter avslutad utbildning få intyg om den utbildning de gått igenom. Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme. Studieomdömet ska avses elevens möjlighet att bedriva studier. Intyget ska undertecknas av läraren. Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska betyg sättas i grundsärskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 till och med höstterminen i årskurs 9 och när ett ämne har avslutats.

Av tillsynen framgår att elever i grundsärskolan får betyg som utfärdas i enlighet med författningarna. Det framgår vid intervju med rektorn dock att intyg inte ges till eleverna efter genomgången utbildning i grundsärskolan. Skolinspektionen vill betona att intyg i grundsärskolan alltid ska ges till eleverna efter

avslutad utbildning oavsett om eleven eller elevens vårdnadshavare har begärt att slutbetyg ska utfärdas.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister inom skolans arbete med bedömning och betygssättning. Sätterskolan uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

10 kap. 15-18 §§, 11 kap. 17 § skollagen, 6 kap. 10, skolförordningen, Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg, Lgrsäl, avsnitt 2.7, 7 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, SKOLFS 2011:123.

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att elever i samtliga årskurser har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 659) anges att det är huvudmannen som bestämmer hur kompetensen för detta ändamål ska ordnas.

Det framgår av intervjuer med elever, rektor och studie- och yrkesvägledaren (SYV) att elever i årskurserna 1-7 inte har tillgång till SYV eller annan personal med kompetens som på ett regelbundet eller systematiskt sätt tillgodoser elevernas behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. I samtal med skolledningen och med studie- och yrkesvägledaren framkommer det att det centralt inom kommunen håller på att tas fram en handlingsplan för studie- och yrkesvägledare bland annat i syfte att tillgodose elevernas rätt av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Sammanfattningsvis visar utredningen att alla elever inte har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildning- och yrkesval kan tillgodoses. Verksamheten uppfyller därmed inte

författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 29 § skollagen

Handläggningsrutiner**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Säkerställa att bestämmelserna om registerkontroll iakttas även för vikarier från bemanningsföretag.

Motivering

Enligt skollagen ska den som erbjuds en anställning inom grundskolan lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Registerutdrag ska även lämnas av den som tilldelats arbete inom verksamheten genom anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten. Enligt förarbetena till bestämmelsen (prop. 2007/08:28 s. 11 och 15) omfattar kravet personer som ersätter anställda, t.ex. när en person kortvarigt hyrs in från ett bemanningsföretag vid tillfällig frånvaro bland personalen.

När Sätterskolan behöver vikarier anlitar skolan en privat, av Stockholms kommun upphandlad vikarieförmedling. I intervju med rektorn under tillsynen framkommer att skolan inte begär något registerutdrag för vikarierna. Enligt rektorn ansvarar vikarieförmedlingen för att alla vikarier som kommer till Sätterskolan har lämnat ett registerutdrag till vikarieförmedlingen. Detta är inte förenligt med lagstiftarens intentioner.

Utredningen visar att det finns brister avseende iakttagandet av bestämmelserna om registerkontroll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 31 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Partow Khademi
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.